

EUROOPAN PARLAMENTTI

2014 - 2019

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta

2014/2254(INI)

6.5.2015

LAUSUNTO

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

perusoikeuksien tilanteesta Euroopan unionissa (2013–2014)
(2014/2254(INI))

Valmistelija: Daniela Aiuto

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa todetaan, että unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina;
- B. katsoo, että miesten ja naisten tasa-arvo on perusoikeus ja EU:n yleinen periaate ja että sen saavuttaminen on vielä kaukana; ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 ja 23 artiklaan sisältyy kaikenlaisen sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltä, ja katsoo, että naisiin kohdistuva väkivalta ilmentää karkeasti sukupuolten välistä eriarvoisuutta ja on yksi yleisimmistä ihmisoikeuksien loukkaamisen muodoista EU:ssa;
- C. ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artiklassa vahvistetaan epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kieltä;
- D. toteaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja niitä koskevat oikeudet pohjautuvat perusihmisoikeuksiin ja ovat olennainen osa ihmisarvoa¹; katsoo, että hengen pelastavan abortin kieltäminen on vakava ihmisoikeusrikkomus;
- E. ottaa huomioon, että vaikka viime vuosina on saavutettu edistystä tietyillä aloilla, joka toinen nainen on kokenut elämänsä aikana yhdessä tai useammassa muodossa ilmenevää seksuaalista häirintää ja joka kolmas nainen EU:ssa on joutunut fyysisen ja/tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi 15 vuotta täytettyään²; ottaa huomioon, että noin 500 000 naiselle EU:ssa on tehty naisten sukupuolielinten silpomistoimenpide³, ja katsoo, että naisiin ja tyttöihin kohdistuva väkivalta on merkittävä este sukupuolten tasa-arvolle ja loukkaa perusoikeuksia ja on edelleen yksi yleisimmistä ihmisoikeuksien loukkaamisen muodoista EU:ssa;
- F. ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeusviraston vuonna 2014 tekemän kyselytutkimuksen mukaan suurin osa väkivallan kohteeksi joutuneista naisista ei tee poliisille ilmoitusta tapahtuneesta;
- G. toteaa, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa sukupuoleen perustuvan syrjinnän muotona ei ole nimenomaisesti sisällytetty EU:n lainsäädäntöön ja että se sisältyy vain kolmen maan (Espanja, Ruotsi ja Saksa) kansalliseen lainsäädäntöön, minkä vuoksi naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ei nähdä todellisena tasa-arvokysymyksenä; toteaa, että jäsenvaltiot määrittelevät naisiin kohdistuvan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan aina

¹ Kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelma, 7.2 ja 7.3 kohta.

² Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA), ”Violence against women: an EU-wide survey. Main results” (2014) http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results_en.pdf

³ Komission toimia naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi koskevassa tutkimuksessa ”European Commission actions to combat violence against women” esitettyjen lukujen mukaisesti (tammikuu 2015).

tapauskohtaisesti ja että määritelmät vaihtelevat merkittävästi kansallisessa lainsäädännössä, minkä vuoksi tiedot eivät ole vertailukelpoisia;

- H. katsoo, että vaikka oikeasuhteiset rangaistukset tehdyistä rikoksista toimivat pelotteena perusoikeuksien loukkaamiselle, päätavoitteena on edelleen oltava rikosten torjunta (koulutus- ja kasvatustoimien avulla) pikemmin kuin toimien toteuttaminen jälkikäteen;
- I. katsoo, että naisiin kohdistuva väkivalta on yleisin perusoikeusrikkomus EU:ssa ja maailmanlaajuisesti ja että se vaikuttaa yhteiskunnan kaikkiin tasoihin iästä, koulutuksesta, tuloista, yhteiskunnallisesta asemasta ja alkuperä- tai asuinmaasta riippumatta ja on merkittävä este naisten ja miesten tasa-arvolle;
- J. ottaa huomioon, että naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan sisältyy fyysinen ja henkinen hyväksikäyttö, raiskaus, lapsen hyväksikäyttö, uskontoon tai muuhun vakaumukseen liittyvä hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä ja vainoaminen sekä perheväkivalta, myös vihapuhe, uhkaukset ja solvaukset uuden teknologian ja internetin vuoksi, ja toteaa, että joissakin tapauksissa tällainen väkivalta voi johtaa naisten murhiin ja/tai niin kutsuttuihin kunniarikoksiin ja loukkaa naisten perusoikeutta ihmisarvoon, yhdenvertaiseen kohteluun ja oikeussuojan saatavuuteen, kuten YK on todennut; katsoo, että naisilla ja tytöillä on oikeus nauttia yhdenvertaisesti kaikista perusvapauksista ja niiden suojelusta poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten, kulttuuristen ja kansalaisoikeuksien aloilla tai kaikilla muilla aloilla¹;
- K. katsoo, että oikeussuojan saatavuus on ihmisoikeus ja miesten ja naisten yhtäläinen oikeussuojan saatavuus on sukupuolten tasa-arvon saavuttamisen perusedellytys; toteaa, että naiset kohtaavat oikeussuojan saatavuudessa usein sosioekonomisia esteitä, kuten taloudellinen riippuvuus, taloudellisten resurssien tai oikeusavun puute sekä pelkoa ja häpeää aiheuttavat kulttuuristereotyytiat, ja menettelyyn liittyviä esteitä, kuten pitkittyneet rikosoikeudenkäynnit, syrjivät käytännöt ja annettujen tuomioiden vähäinen määrä; katsoo, että vammaiset, maaseudun, vähemmistöön kuuluvat, maahanmuuttajan tai pakolaisen asemassa olevat tai hlbti-henkilöihin kuuluvat naiset ja tytöt voivat kohdata muita naisia enemmän institutionaalisia ennakoasenteita oikeussuojan saatavuudessa;
- L. katsoo, että naisten ja lasten ihmiskauppa ja seksuaalinen hyväksikäyttö ovat räikeää loukkaus ihmisoikeuksia, ihmisarvoa ja oikeuden ja demokratian perusperiaatteita vastaan; katsoo, että naiset ovat nykyisin näihin uhkiin nähden heikommassa asemassa lisääntyneen taloudellisen epävarmuuden ja kohonneen työttömyys- ja köyhyysriskin vuoksi;
- M. katsoo, että työ- ja perhe-elämän tasapainottamisen vaikeus sekä naisten taitojen ja työn aliarviointi kuuluvat niihin monitahoisiin syihin, joiden vuoksi työmarkkinoilla, jotka ovat perinteisesti eriytyneet sukupuolen perusteella, on edelleen sukupuolten välinen palkka- ja eläkekuilu;
- N. katsoo, että sukupuoleen perustuva syrjintä vaikuttaa naisten ja erityisesti ikääntyneiden naisten, yksinhuoltajien, vammaisten naisten, maahanmuuttajanaisten ja etnisten tai

¹Naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta 20. joulukuuta 1993 annetun YK:n julistuksen 1 ja 3 artikla (A/RES/48/104).

kulttuuristen vähemmistöjen naisten osallistumiseen työmarkkinoille;

- O. ottaa huomioon, että laaja internet-yhteyksien saatavuus on lisännyt tilaisuuksia vahingoittaa naisia fyysisesti ja henkisesti esimerkiksi verkossa tapahtuvan viettelyn kautta;
- P. ottaa huomioon, että sukupuoleen perustuvaa syrjintää esiintyy edelleen, että sillä on vakavia seurauksia työ-, perhe- ja yksityiselämälle ja että syrjintää ilmenee usein koulutus- ja palvelualalla; ottaa huomioon, että useissa tapauksissa naisiin kohdistuu moniperusteista syrjintää myös muun kuin sukupuolen perusteella, esimerkiksi etnisen taustan, vakaumuksen, yhteiskunnallisen luokan, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnon ja vammaisuuden perusteella;
- Q. toteaa, että talouskriisi ja useissa jäsenvaltioissa toteutetut säästötoimet ovat supistaneeet määrärahoja ja vähentäneet julkisia palveluja naisiin kohdistuvan väkivallan uhrien tukemiseksi ja tähän liittyy kielteinen vaikutus, joka heikentää perusoikeuksia ja altistaa naiset suuremmalle köyhyyden, syrjäytymisen, syrjinnän ja väkivallan riskille;
1. vaatii komissiota sisällyttämään seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja niitä koskevat oikeudet perusihmisoikeuksina EU:n seuraavaan terveysstrategiaan, jotta varmistetaan perusoikeuksia koskevan EU:n sisäisen ja ulkoisen politiikan yhtenäisyys, kuten parlamentti vaati 10. maaliskuuta 2015¹;
 2. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tunnustamaan oikeuden saada turvallisia ja nykyaikaisia ehkäisyvälineitä ja seksuaalivalistusta kouluissa;
 3. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja sitä koskevien oikeuksien kunnioittamista ja suojelemista koskevien kansallisten strategioiden täytäntöönpanon; korostaa, että unionilla on tärkeä rooli tätä asiaa koskevan tietämyksen lisäämisessä ja parhaiden käytäntöjen edistämässä ottaen huomioon, että terveys on perusihmisoikeus, joka on olennaisen tärkeä muiden ihmisoikeuksien toteuttamiselle;
 4. kehottaa komissiota ehdottamaan erityistoimia, joihin jäsenvaltiot voivat ryhtyä moniperusteisen syrjinnän torjumiseksi;
 5. kehottaa komissiota edistämään strategiaa ja toimintasuunnitelmaa, joilla torjuttaisiin kaikenlaista sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa ja homofobiaa, tehostettaisiin ennaltaehkäisyä ja taattaisiin uhreille suojelun ja avun saanti, ottamalla erityisesti huomioon haavoittuvimmassa asemassa olevat henkilöt, kuten lapset, ikääntyneet, vammaiset henkilöt, pakolaiset, turvapaikanhakijat ja syrjinnän uhrit; kehottaa komissiota esittämään konkreettisen ja kunnianhimoisen sukupuolten tasa-arvostrategian vuoden 2015 jälkeen;
 6. kehottaa jäsenvaltioita perustamaan tuki- ja suojaverkostoja ihmiskaupan ja prostituution uhreiksi joutuneille naisille ja varmistamaan, että he saavat psykologista, lääketieteellistä, sosiaalista ja oikeudellista tukea ja että heitä kannustetaan saamaan vakituinen työpaikka ja siihen liittyvät etuudet;

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0050.

7. tuomitsee ankarasti kaikenlaisen naisiin kohdistuvan henkisen ja fyysisen väkivallan, seksuaalinen väkivalta mukaan lukien; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita varmistamaan, että uhrin saavat apua ja suojelua;
8. kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön rikoksen uhrien oikeuksista, tuesta ja suojelusta annetun direktiivin 2012/29/EU ja eurooppalaisesta suojelumääräyksestä annetun direktiivin 2011/99/EU;
9. katsoo, että naisiin kohdistuva väkivalta, kuten kunniamurhat, lapsiavioliitot, ihmiskauppa, naisten sukuelinten silpominen ja perheväkivalta, ovat vakavia ihmisoikeusrikkomuksia, eikä niitä saisi koskaan perustella uskonnolla, kulttuurilla ja perinteillä;
10. korostaa, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja rankaisemattomuutta voidaan torjua tehokkaasti vain, jos asennetta naisiin ja tyttöihin muutetaan yhteiskunnassa, jossa naiset esitetään liian usein alisteisessa asemassa ja jossa heihin kohdistuvaa väkivaltaa siedetään tai vähätellään liian usein;
11. kehottaa jäsenvaltioita helpottamaan väkivallan uhreiksi joutuneiden naisten mahdollisuutta saada oikeussuojaa ja edistämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa;
12. korostaa tarvetta puuttua sukupuoleen perustuviin oikeussuojan saatavuutta koskeviin sekä sosioekonomisiin että menettelyyn liittyviin esteisiin jäsenvaltioissa ja vaatii komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään toimiin näiden esteiden poistamiseksi; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita keräämään tehokkaammin sukupuolen perusteella eriteltyjä tietoja oikeussuojan saatavuutta koskevista esteistä;
13. vaatii komissiota ja jäsenvaltioita ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen, jolla voidaan puuttua tehokkaasti ja kattavasti naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan, mukaan lukien avioliitossa tapahtuva raiskaus, perheväkivalta ja naisen sukuelinten silpominen;
14. on erittäin huolissaan siitä, että sukuelinten silpomista harjoitetaan edelleen, sillä se on naisiin ja tyttöihin kohdistuva vakava väkivallan muoto ja ruumiillista koskemattomuutta koskevan oikeuden loukkaus, jota ei voida hyväksyä; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita tarkkailemaan näitä käytäntöjä alueellaan ja lopettamaan ne mahdollisimman nopeasti; kehottaa erityisesti jäsenvaltioita omaksumaan päättäväisen ja varoittavan toimintatavan kouluttamalla maahanmuuttajien kanssa toimivia ammattilaisia ja asettamalla syytteeseen ja rankaisemalla järjestelmällisesti ja vaikuttavasti sukuelinten silpomiseen syyllistyneitä; korostaa, että sukuelinten silpomiseen on sovellettava nollatoleranssia; korostaa, että samanaikaisesti olisi järjestettävä asianomaisille ryhmille kohdennettuja tiedotus- ja valistuskampanjoita; suhtautuu myönteisesti siihen, että EU:n turvapaikkalainsäädännössä pidetään sukuelinten silpomisen uhreja haavoittuvassa asemassa olevina henkilöinä ja sisällytetään sukuelinten silpomisen turvapaikan myöntämistä koskeviin kriteereihin;
15. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita tarkastelemaan ehdotettujen tai toteutettujen säästötoimien vaikutusta perusoikeuksiin sukupuolinäkökulmasta ja ottaen huomioon säästötoimien kohtuuttoman vaikutuksen naisiin; kehottaa EU:n toimielimiä ryhtymään välittömästi korjaaviin toimiin, mikäli säästötoimilla on ollut kielteinen vaikutus naisten taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin;

16. korostaa, että liian monet naiset joutuvat edelleen kokemaan seksuaalista häirintää työpaikalla ja että tätä ilmiötä esiintyy kaikilla työmarkkinoiden aloilla; kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan valistuskampanjoita sekä yksityisellä sektorilla että julkishallinnossa; vaatii jäsenvaltioita lisäksi torjumaan rankaisemattomuutta tällä alalla;
17. pitää huolestuttavana naisten aliedustusta päätöksentekoprosesseissa, yhtiöissä ja niiden johtokunnissa, tieteessä ja politiikassa sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla (suuryritykset, kansalliset vaalit ja Euroopan parlamenttivaalit) ja erityisesti paikallistasolla; kehottaa tukemaan naisten ammatillista kehitystä ja pyrkimyksiä päästä johtavaan asemaan ja kehottaa EU:n toimielimiä kiinnittämään enemmän huomiota niihin tietoihin, joiden mukaan EU:ssa suurimpien julkisesti noteerattujen yhtiöiden johtokunnissa on naisia vain 17,8 prosenttia;
18. pitää myönteisenä, että perusoikeuskirjan soveltamista koskevaan kertomukseen sisältyy kohta, jossa käsitellään julkisesti noteerattujen yhtiöiden toimivaan johtoon kuulumattomien johtokunnan jäsenten sukupuolijakauman tasapainottamisesta annettua direktiivisiä perusoikeuksien edistämisen välineenä, jonka avulla yritysten johtokunnissa saavutetaan todellinen naisten ja miesten tasa-arvo;
19. kehottaa komissiota lisäämään tietoisuutta tarpeesta edistää kunnioitukseen ja suvaitsevaisuuteen perustuvaa kulttuuria kaikenlaisen naisiin kohdistuvan syrjinnän lopettamiseksi;
20. muistuttaa, että tohtorintutkinnon suorittaneista yli puolet on naisia; katsoo, että jos naisten tasapuolista edustusta ei saavuteta päätöksentekotehtävissä, olisi toteutettava positiivista syrjintää; kehottaa jäsenvaltioita edistämään kaikin tavoin naisten nimittämistä johtotehtäviin;
21. korostaa, että miesten ja naisten välinen palkkakuilu on syrjintää, jota ei voida hyväksyä ja joka on vastoin EU:n perussopimuksia (SEUT:n 157 artikla); pitää valitettavana, että EU:ssa naiset saavat edelleen keskimäärin 16 prosenttia vähemmän palkkaa samasta työstä kuin miehet; vaatii jäsenvaltioita varmistamaan, että samapalkkaisuuden periaatetta noudatetaan kaikilla työmarkkinoiden lohkoilla;
22. kehottaa komissiota seuraamaan perusoikeuksien tilannetta EU:ssa sukupuolen perusteella eriteltyjen tietojen pohjalta;
23. kehottaa jäsenvaltioita takaamaan kansallisille tasa-arvoasioista vastaaville elimille itsenäisyyden ja taloudellisen riippumattomuuden, jotta ne voivat palkata tarvittavan henkilöstön ja toimia itsenäisesti; pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot tekevät parlamentin kanssa yhteistyötä sukupuolten tasa-arvoa koskevissa kysymyksissä toimintasuunnitelmien ja kohdennettujen suositusten täytäntöönpanemiseksi, jotta voidaan lujittaa tasa-arvoa, torjua naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja lisätä naisten osallistumista yhteiskuntaan kaikissa jäsenvaltioissa;
24. kehottaa komissiota lisäämään rahoitusta jäsenvaltioiden ja sellaisten kansalaisjärjestöjen välisiä hankkeita ja kumppanuuksia varten, joilla on tunnetusti kokemusta ihmiskaupan ja prostituution uhreiksi joutuneiden naisten tukemisesta;

25. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita veropolitiikkaa, sosiaaliturvaa ja julkisia palveluja suunnitellessaan ottamaan huomioon väestökehityksen ja muutokset kotitalouksien koossa ja kokoonpanossa; panee merkille, että yhden henkilön kotitalouksien määrä kasvaa useimmissa jäsenvaltioissa mutta yksineläjiä syrjitään useimmilla toimilla suoraan tai välillisesti ja heidät asetetaan perusteettomasti epäedulliseen asemaan; katsoo, että ihmisiä ei pitäisi palkita tai rangaista kotitalouden koon ja kokoonpanon vuoksi; vaatii sen vuoksi huolehtimaan siitä, että toimet ovat neutraaleja kotitalouksien koon tai kokoonpanon osalta;
26. kehottaa jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä tekemään yhteistyötä Euroopan tasa-arvoinstituutin ja Euroopan unionin perusoikeusviraston kanssa torjuakseen yhdessä päättäväisesti väkivaltaa ja sukupuoleen perustuvaa syrjintää;
27. kehottaa jäsenvaltioita puuttumaan tarmokkaammin sosiaalisen median häiriköihin, jotka ovat kohdistaneet naisiin suhteettoman paljon verkossa tapahtuvaa häirintää;
28. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että virallisen ja epävirallisen koulutuksen avulla voidaan parantaa sukupuolten tasa-arvoa naisten ja hlbt-henkilöiden voimaantumisen kautta, ja edistämään tällaisen koulutuksen asemaa ja suojelemaan siten näiden henkilöiden perusoikeuksia;
29. kehottaa jäsenvaltioita tarkistamaan kansallista lainsäädäntöään ja kumoamaan säännöksiä, joissa syrjitään naisia, kuten äskettäin erään jäsenvaltion kansallisen eläkejärjestelmän säännökset, joissa määriteltiin ”yleinen eläkeikä” eri tavalla henkilön sukupuolen perusteella ja naispuolisten hakijoiden osalta asianomaisen kasvattamien lasten lukumäärän perusteella¹;
30. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita tunnustamaan naisten ja tyttöjen luovuttamattomat oikeudet ruumiilliseen koskemattomuuteen ja itsenäiseen päätöksentekoon.

¹Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 11.4.2013, Blanka Soukupová v. Ministerstvo zemědělství, EU:C:2013:223.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	6.5.2015
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 27 -: 5 0: 1
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Daniela Aiuto, Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Angelika Niebler, Maria Noichl, Marijana Petir, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Ángela Vallina, Beatrix von Storch, Anna Záborská, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Rosa Estaràs Ferragut, Constance Le Grip, Georg Mayer, Branislav Škripek, Monika Vana, Julie Ward
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Isabella Adinolfi